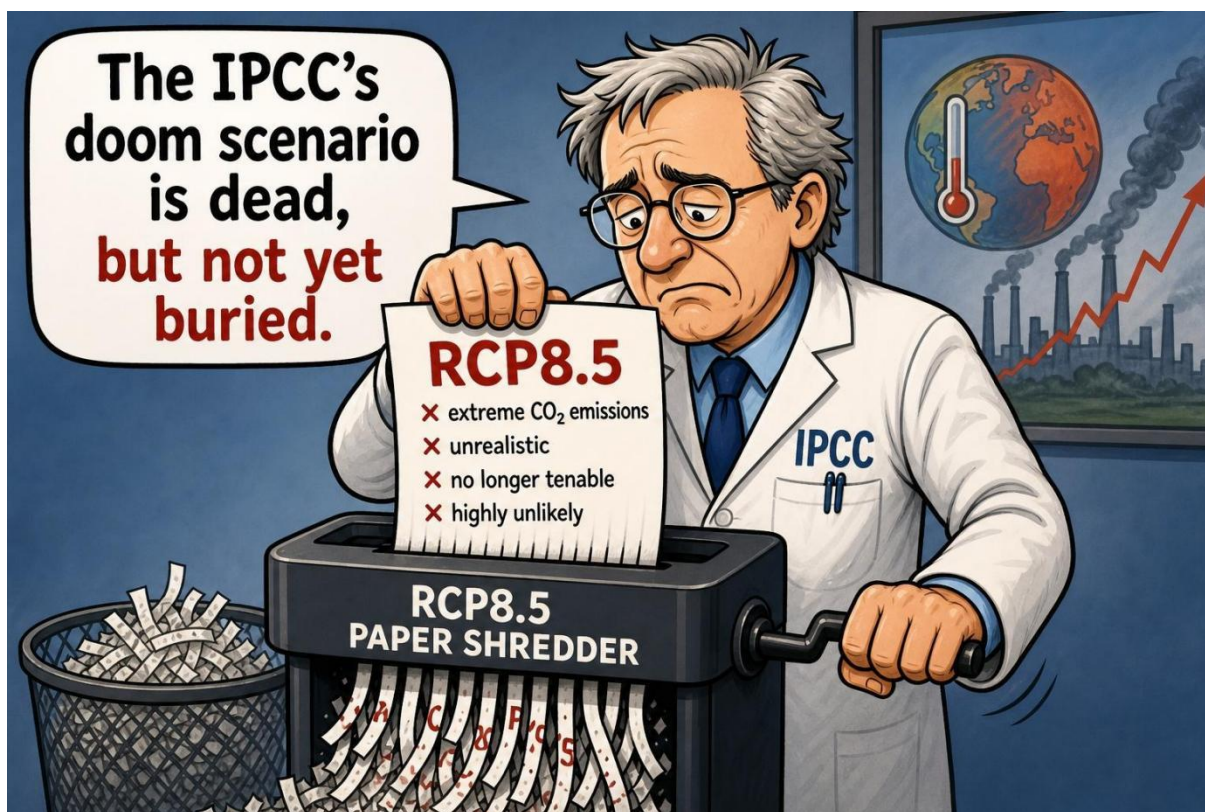

IPCC-ov scenarij sudnjeg dana je mrtav, ali još nije pokopan

Konačno, IPCC-jev scenarij sudnjeg dana baca se u smeće.

Nizozemske novine De Volkskrant smatrale su vijest dovoljno važnom za naslovnicu. Marcel Crok je još 2018. napisao da je ekstremni scenarij IPCC-a neodrživ. Međutim, kotači znanosti okreću se sporo, pa je trebalo više od osam godina da znanstvena zajednica prepozna ovaj uvid.

Marcel Crok

Datum: 6. svibnja 2026.

“UN-ov klimatski panel ukida scenarij katastrofe”— tako je nizozemski dnevnik [De Volkskrant](#) otvorio prvu stranicu 4. svibnja. Na [X-u](#) autor Maarten Keulemans piše u dugom nizu:

“Ovo je tako golemo. Nezamislivo. Ludo. **IPCC priznaje ono što se već dugo vrti u javnosti**: Najviši katastrofalni scenarij, 8,5, više se ne poklapa sa stvarnošću. KOJE POSLJEDICE to ima. SKORO SVE ŠTO STE PROČITALI O KLIMATSKOJ BUDUĆNOSTI JE NETOČNO.”

Keulemans je u pravu: doista je *golemo*. I samo da znaš: Skoro sve što ste posljednjih godina čitali o klimatskoj budućnosti je pogrešno.

Također na [X-u](#) Wierd Duk iz drugog nizozemskog lista, *De Telegraaf*, kao odgovor na članak u *De Volkskrant* piše: “A tko je to rekao već prije godinama i godinama i bio spriječen u svakoj raspravi? Da, ljudi poput [@marcelcrok@ClintINED](#) i [također@Simon_Rozendaal](#).”

To je također točno. Rob de Vos i ja objavili smo izvještaj početkom 2018. (!) s nizozemskom zakladom de *Groene Rekenkamer* (Zaklada Clintel još nije bila ni osnovana) pod naslovom [Why the KNMI Scenarios Won't Come True](#). U njemu smo već napisali ono što je stajalo na naslovnici lista De Volkskrant. Osam godina kasnije, to jest! Tako sporo se okreću kotači znanosti.

A tko je to već rekao prije više godina i bio izbačen iz svake rasprave? Upravo, ljudi poput [@marcelcrok@ClintelNED](#) i također [@Simon_Rozendaal](#)<https://t.co/CQvFfWUqFx> — Wierd Duk ☐ ☐☐☐☐ ☐☐ (@wierdduk)4. svibnja 2026

Budućnost

Za one koji pomno prate raspravu, ovo je stara vijest. Za one koji ne prate tako pomno, evo što se zapravo događa. UN-ov klimatski panel, IPCC, radi sa scenarijima.

Ti scenariji ocrtavaju moguće budućnosti za čovječanstvo: kako će rasti svjetsko stanovništvo, kako će se razvijati gospodarstvo i koje izvore energije ćemo koristiti. Takve priče prevode se u emisije stakleničkih plinova, uključujući CO₂ i metan. Klimatski znanstvenici zatim mogu unijeti te scenarije emisija u svoje klimatske modele, što daje klimatske prognoze (IPCC to, eufemistički, naziva “projekcijama”, jer to nisu istinite prognoze poput vremenske prognoze za sutra) koje IPCC istaknuto prikazuje u svojim izvješćima.

Najjačeg scenarija emisija koji je IPCC koristio od 2009. zove se RCP8.5. U tom scenariju emisije CO₂ dramatično rastu u 21. stoljeću, s oko 40 gigatona godišnje danas na čak 128 gigatona godišnje do 2100. godine. Ovaj ekstremni porast emisija CO₂ prirodno dovodi, u klimatskim modelima (koji, usput rečeno, pretjeruju s reakcijom na CO₂, ali o tome drugi put), do naglog rasta globalnih temperatura, do 5 ili 6 stupnjeva zagrijavanja do 2100. godine.

Redovito čitamo u medijima: ako ništa ne učinimo, vidjet ćemo porast temperature od 5 stupnjeva. Dvije su stvari bile pogrešne kod takvih tvrdnji. Najveći scenarij emisija tretiran je kao scenarij “poslovanja kao i dosad” (što ako nastavimo putem kojim sada idemo), što je bilo netočno, a smatralo se i najvjerojatnijim scenarijem, što je također bilo netočno. IPCC-jevi scenariji uopće ne uključuju vjerojatnosti. Oni su tek “priče”, moguće putanje razvoja svijeta.

Godine 2017. objavljen je važan znanstveni članak energetskih stručnjaka koji je jasno pokazao da je RCP8.5 potpuno nerealističan. U to smo vrijeme Rob de Vos i ja radili na sveobuhvatnom izvještaju o nizozemskim KNMI scenarijima iz 2014., koji služe kao smjernica za brojne sektore u Nizozemskoj (kao što je porast razine mora). KNMI, nizozemski Kraljevski nacionalni meteorološki institut, koristio je RCP8.5 kao svoj scenarij visokih emisija. U sažetku našeg izvještaja [Why the KNMI Scenarios Will Not Come True](#), objavljenom u siječnju 2018., napisali smo sljedeće:

„KNMI opisuje RCP8.5 kao scenario uobičajenog poslovanja, ali od 2017. više nije održiv. RCP8.5 mnogo je više scenarij najgoreg slučaja. **Jedan od načina da se do RCP8.5 dođe do 2100., primjerice, jest da svijet koristi deset puta više ugljena nego danas.** To je vrlo malo vjerojatno. Stoga nedavna studija zaključuje da je RCP8.5 nevjerojatni scenarij koji se više ne bi trebao koristiti kao referenca za studije politika.”

Smeće

Ukratko, već je početkom 2018. bilo jasno da se RCP8.5 može baciti. Međutim, IPCC je već bio u punom pogonu na šestom IPCC-ovu izvješću, a za to je RCP8.5 jednostavno bio jedan od pet odabranih scenarija. To znači da su sve skupine diljem svijeta koje provode klimatske

simulacije za IPCC-ovo izvješće uključile taj scenarij i objavile nalaze na temelju njega. Taj scenarij (koji uvijek daje ekstremne ishode, kao što je ekstremni porast razine mora) posljedično je doveo do tisuća članaka u znanstvenoj literaturi, a dio je zadaće IPCC-a jednostavno izvijestiti o onome što se pojavilo u literaturi.

Roger Pielke Jr.

U međuvremenu, jedan je znanstvenik posebno, američki Roger Pielke Jr., pokrenuo križarski pohod protiv uporabe RCP8.5. To ga nije učinilo omiljenim među njegovim kolegama iz klimatske struke, ali njegova je važnost dovoljna da se ne može ignorirati. IPCC je u Šestom IPCC-ovu izvješću ignorirao njegove znanstveno objavljene studije o RCP8.5, ali se ipak osjećao prisiljenim o tome nešto reći u izvješću. **To se pretvorilo u shizofrenu stvar, jer s jedne strane IPCC navodi da scenariji ne nose nikakve vjerojatnosti (što znači da IPCC ne određuje koji je scenarij najvjerojatniji), a s druge strane IPCC je u neodređenom jeziku priznao da RCP8.5 nije baš vjerojatan.**

Napisano je: “Međutim, vjerojatnost scenarija s visokim emisijama kao što su RCP8.5 ili SSP5-8.5 smatra se niskom s obzirom na najnovija kretanja u energetsom sektoru.”

Međutim, ta je rečenica bila navedena u 1. poglavlju izvještaja i nije istaknuta u ključnoj sažetoj informaciji za donositelje politika, što znači da političari za nju ne znaju. IPCC-ov izvještaj potom se češće (vidi tablicu u nastavku) poziva na RCP8.5 (i njegovu noviju varijantu, SSP5-8.5) nego na bilo koje druge scenarije. RCP8.5 postao je “omiljeni” među klimatskom zajednicom upravo zato što daje tako “spektakularne” rezultate—dobro za istraživačke publikacije koje probijaju granice u vrhunskim časopisima poput *Nature* i *Science*, dobro za vaš bodovni rezultat pri citiranju i stoga za vašu znanstvenu karijeru i dobro za senzacionalističke naslove u medijima.

Spominjanja različitih scenarija u Šestom IPCC-ovu izvješću. Izvor: Roger Pielke Jr.

Pripisuje se

Svakom zaslugom pripisuje se Rogeru Pielkeu Jr. i nekolicini manje poznatih kolega. Opet smo o tome pisali—ovaj put pod Clintelovom zastavom. Godine 2023. Clintel je proveo opsežnu analizu šestog IPCC-ova izvješća u knjizi *The Frozen Climate Views of the IPCC*. Jedno poglavlje nosilo je naslov “Extreme Scenarios” i bavi se ovim pitanjem. Sažetak poglavlja glasio je kako slijedi:

„Najveća vijest u izvješću AR6 [Šesto IPCC-ovo izvješće, ur.] vjerojatno je da se scenariji visokog kraja, poput SSP5-8.5 i SSP3-7.0, sada smatraju nevjerojatnima. To je jako dobra vijest, jer znači da se veće zagrijavanje do 2100. godine smatra manje vjerojatnim nego što je bilo prije nekoliko godina. Nažalost, ta je vijest zakopana duboko u izvješću i malo će kreatora politika to primijetiti. Štoviše, veliki dijelovi izvješća i dalje naglašavaju te scenarije visokog kraja. Kako se to moglo dogoditi?”

U međuvremenu u Nizozemskoj, KNMI je radio na sljedećoj generaciji KNMI scenarija, a budući da je IPCC još uvijek koristio RCP8.5 kao svoj najviši scenarij, čini se da su KNMI-ovi istraživači pomislili kako je dobra ideja jednostavno ponovno upotrijebiti RCP8.5. Kad su scenariji objavljeni 2023., ja sam **već isti dan napisao članak** s naslovom *Polovina novih KNMI scenarija pripada u smeće*. Knjiga Clintel *The Frozen Climate Views of the IPCC* bila je potpuno ignorirana od strane medija. Čak je i priopćenje za javnost, koje smo željeli distribuirati putem ANP-a uz naknadu, odbijeno od naše nacionalne agencije za tisak.

SCENARIO	MENTIONS	PCT of MENTIONS
SSP5-8.5 & RCP8.5	1359	41.5%
SSP1-2.6 & RCP2.6	733	22.4%
SSP2-4.5 & RCP4.5	571	17.4%
SSP3-7.0	378	11.5%
SSP1-1.9	200	6.1%
RCP6.0	32	1.0%

Dobra vijest je da na kraju, baš kao i nedavno s izbljedjelim toplinskim valovima KNMI-ja, koje je KNMI djelomično “ponovno otkrio” nakon kritika Clintela, “istina” prevladava i klimatska znanost nerado priznaje da je bila na krivom kolosijeku. Loša

vijest je da će proći mnogo godina prije nego što se “tankerski brod” može vratiti na pravi put. Čak i sada, u pripremi je velik broj znanstvenih publikacija temeljenih na RCP8.5. Hoće li časopisi odlučiti da ih ne objave ili će barem uključiti jasno upozorenje?

Ovu je vijest ponovno prije tjedan dana objavio Roger Pielke Jr. (*RCP8.5 je oficijelno mrtav*) na [svojoj Substack stranici](#) (iza naplate) o međunarodno revidiranim scenarijima. U tom članku Pielke također ističe koliko je duboko RCP8.5 prodrla u sve slojeve društva, na primjer u stres-testovima banaka. Stoga “drži dah”. RCP8.5 možda je službeno mrtav, ali proći će dugo vremena prije nego što bude stvarno pokopan.

Još jedna velika pobjeda za Clintel i klimatski realizam: RCP8.5 je mrtav

Prije osam godina, Rob de Vos i ja objavili smo detaljno izvješće (na nizozemskom) pod naslovom Zašto se KNMI scenariji neće ostvariti. Jedan od ključnih razloga koji smo istaknuli bilo je oslanjanje nizozemskog KNMI-ja (našeg Meteorološkog zavoda) na IPCC-jev scenarij RCP8.5, koji je već 2017. bio nevjerovatan prema [radu energetskog stručnjaka Justina Ritchieja iz 2017. godine](#).

Godine 2023., Clintel je pojačao ovu kritiku u 9. poglavlju naše knjige [Zamrznuti klimatski pogledi IPCC-a](#). Sam IPCC je u AR6 (2021.) priznao da su RCP8.5 (i njegov nasljednik SSP5-8.5) postali nevjerovatni.

Roger Pielke Jr. predvodio je poticanje zajednice koja se bavi scenarijima da ažurira svoje pretpostavke. Kao što je detaljno opisano u našoj knjizi, to ga je učinilo svojevrsnom figurom "Voldemorta" za IPCC - onoga čije ime ne smijemo imenovati. Pielke je sada objavio važne vijesti o svom [Substacku](#): IPCC AR7 (koji se očekuje 2028.) u potpunosti će izbaciti RCP8.5, zajedno sa scenarijem 7.0. S pravom je to nazvao pobjedom. Tijekom dva IPCC ciklusa, RCP8.5 je dominirao znanstvenom literaturom, a time i samim izvješćima.

Uobičajeno poslovanje

RCP8.5 je od samog početka predstavljen kao primarni „referentni“ ili „uobičajeni“ scenarij. To je omogućilo političarima i aktivistima da tvrde da ćemo „ako ništa ne poduzmemo“, slijediti ovaj ekstremni put do 2100. Novi vrhunski scenarij u ažuriranom okviru više nije uokviren kao referenca ili početna vrijednost, pa izravne usporedbe sa starim RCP8.5 nisu valjane.

Priča je postala istaknuta u Nizozemskoj putem *De Volkskranta* (naslovnica 4. svibnja 2026.), uglavnom zato što je glavni autor [rada o novim scenarijima](#) nizozemski znanstvenik Detlef van Vuuren iz nizozemske Agencije za procjenu utjecaja na okoliš PBL. Brzo se proširila u nizozemskim mainstream medijima, iako je izvještavanje u drugim zemljama bilo sporije. Implikacije su ogromne i odjeknut će u nadolazećim tjednima i mjesecima.

Većina sumornih projekcija za 2100. godinu koje ste čuli temeljila se na RCP8.5. Pojavio se u desecima tisuća recenziranih studija i bezbrojnim medijskim člancima. Klimatska zajednica sada se suočava s izazovom priznavanja ove promjene, a istovremeno održavanja alarma. U nedavnom nacionalnom radijskom podcastu razgovarao sam o tome s direktorom KNMI-ja. Izjavio je da KNMI još neće ažurirati svoje scenarije za 2023. i da će čekati AR7 - što znači da nema promjena prije 2030. [Njihov članak na web stranici](#)

(na nizozemskom) o razvoju događaja sadržavao je nekoliko tvrdnji koje je Pielke Jr. [brzo ispravio](#) .

Lažne tvrdnje

Dvije raširene lažne tvrdnje već kruže: „RCP8.5 nikada nije korišten kao scenarij uobičajenog poslovanja.“ To je očito lažno. Izvorni radovi koji su ga uvodili eksplicitno su ga tako predstavili i tako je tretiran u bezbrojnim studijama i izvješćima.

„Izbjegli smo RCP8.5 zahvaljujući uspješnim klimatskim politikama.“ Također neistinito. Glavni razlog njegovog propasti je taj što su njegove temeljne pretpostavke - posebno eksplozivnan ponovni porast korištenja ugljena - bile nerealne od samog početka i odstupale su od stvarnih trendova u energiji i emisijama.

Ova promjena predstavlja veliku korekciju kursa, čak i ako zakašnjelo. Clintel i neovisni glasovi poput Pielke Jr. (i Ritchieja i Burgessa) godinama ističu ova pitanja, često se suočavajući s otporom. Kotači znanosti okreću se sporo, ali stvarnost na kraju prevladava.

Za više detalja:

Moj članak: [IPCC-ov scenarij sudnjeg dana je mrtav, ali još nije pokopan](#)

[Podcast](#) s Rogerom Pielkeom Jr. na GWPF-u.

Pielkeova [izvorna objava](#) i analiza ostaju obavezno štivo. Budućnost nije ono što je nekad bila - i to su dobre vijesti za realističniji pristup klimatskoj znanosti i politici. U Clintelu ćemo nastaviti pomno pratiti ove događaje. Ostanite informirani i podržite neovisni klimatski realizam. [Pretplatite se](#) na Clintelove novosti i razmislite o tome da postanete [donator ili prijatelj zaklade](#) .

Marcel Crok, direktor Clintela
marcel.crok@clintel.org

WMO - Svjetska meteorološka organizacija (World Meteorological Organization)

IPCC - Međuvladin panel o klimatskim promjenama, (engleski *Intergovernmental Panel on Climate Change*) je međunarodno tijelo Ujedinjenih naroda koje ne vrši istraživanja, već vrši samo procjenu znanstvenih spoznaja o klimatskim promjenama. U Hrvatskoj se podaci i izvješća IPCC-a koriste za definiranje strategija zaštite klime, a za to su službeno zaduženi Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije i Ministarstvo gospodarstva.

RCP8.5 je scenarij "ekstremnih" klimatskih promjena s visokim emisijama stakleničkih plinova. U Hrvatskoj predviđa porast srednje temperature za više od 2,5°C (do 6,5)

RCP8.5 (Representative Concentration Pathway 8.5) je najekstremniji klimatski scenarij koji pretpostavlja nastavak rasta emisija stakleničkih plinova. Za Hrvatsku predviđa drastičan porast temperatura i promjene u oborinama do kraja 21. stoljeća.

Očekivani klimatski utjecaji za Hrvatsku

Porast temperature: Do razdoblja 2041.–2070. očekuje se porast srednje godišnje temperature od 2,4 do 2,5 stupnjeva. Ljetne temperature mogle bi porasti i za više od 4 stupnja do kraja stoljeća , uz veliki porast toplinskih valova.

Oborine: Znatno smanjenje količine oborina u ljetnim mjesecima (posebno na Jadranu i u priobalju), uz istovremeni porast intenzivnih, kratkotrajnih pljuskova koji uzrokuju bujične poplave.

Ekstremni uvjeti: Zbog povećanog isparavanja uslijed visokih temperatura, poljoprivreda će se suočiti s većim rizikom od suša, a očekuje se i toplinsko opterećenje u urbanim sredinama te u turizmu.

Pripremio i preveo Gerber Zorislav